

Döden.

Döden är den vissaste tilldragelsen i människolifvet, hvar människa vet, att hon en dag skall dö, och likväl är döden samtidigt lifvets hemlighetsfullaste tilldragelse. Icke nog med att man icke vet stunden när den kommer, utan allt som möjligen följer på densamma, är inhöljdt i ett hemlighetsfullt dunkel. Gärna ville människan veta hvad som följer efter döden, ty en dylik kunskap vore af stor betydelse för hennes närvarande lif. Omöjligt är det icke håller att nå denna kunskap. Religionen, som önskar vara människan till hjälp och ledning i lifvet, har förkunnat både ett och annat om döden och tillvaron på andra sidan grafven. När vi nu erinra oss, att alla religioner stiftats af människor, som ägt kunskap i dessa för vanliga dödliga fördolda ting, inse vi, att det visst icke är omöjligt att nå kunskap om desamma; ty det som en kan nå, det kunna teoretiskt taget alla.

Det är i synnerhet två punkter, hvilka i fråga om döden äro af vikt och betydelse att få klart utredda. Den ena gäller den påstådda kunskap, som några tro sig besitta, när de säga, att döden är slutet på allt. Dessa så kallade materialister hålla före, att människan dör såsom ett träd faller i skogen — när hennes kropp upplöses, förintas också hela hennes sjäslif. Ehuru det icke längre är på modet att vara materialist, ity att man börjat inse, att döden dock icke är en så lättvindigt löst gåta, böra vi dock vara materialismen tacksamma för, att den klargjort för oss den viktiga frågan om lifvets och materiens förhållande till hvarandra. Den har i själfva verket fastställt, att lif och materie alltid följas åt — att allt lif är vibration af materiella partiklar. Följaktligen är vibrationens upphörande död och döden lifvets förintelse.

Men man visste icke, att materien existerar i andra tillstånd än def fysiskt synliga, man anade icke, att när lifvet upphörde att

vibrera i den synliga kroppen, det i själfva verket blott drog sig undan i en för våra fysiska ögon osynlig andekropp och att människans medvetande i och genom döden förflyttades öfver från den fysiska kroppen till den andekropp.

Ty det finnes ingen död. Allt är lif. Död är blott, att lifvet lämnar en utnött form för att ikäda sig en annan. Död för oss människor är blott ett ombyte af tillstånd. Vi hvarken förintas eller förändras. Vi äro själar, lefvande, odödliga andeväsen. Vi äro själar nu redan under det jordiska lifvet och vi äro själar efter döden. Vi afkasta i döden blott den yttre synliga kroppen, som förmedlade vårt samband med den fysiska världen, och finna oss klädda i en andekropp, som i sin tur förmedlar vårt samband med andevärlden. Icke håller är andevärlden längre osynlig för oss; täckelset har fallit från våra ögon och vi varsna, att vi faktiskt hela tiden varit medborgare i denna andra värld och icke endast i den fysiska. Ty vi äro i vår egenskap af själar nu redan medborgare i andevärlden, ehuru denna vanligtvis är osynlig för oss.

Den andra punkten har afseende på en andlig sjukdom, som är mera utbredd än man skulle tro. Denna sjukdom i sinnena är fruktan för döden. „Liemannen, benrangelsmannen, mänsklighetens gissel“ – dessa och dyliga namn har man i sin spökrädsla tilldelat den sanningens budbärare, som borde vara oss alla helig och kär.

Ty all dödsfruktan har sin rot i okunnigheten, och vanligtvis i den okunnighet, som tager gestalt i tron på eviga kval bortom grafven, i tron på ett evigt helvete och en evig förtappelse. Man inbillar sig, att Kristus förkunnat denna lära och att den predikas af nya testamentet. Detta är ett misstag, ty i grekiskan och latinet lika väl som i de modärna språken brukas ofta ord sådana som „evig, oändlig, gränslös, omöjlig“ endast för att uttrycka en höggradig egenskap. „Jag tänker stanna här för evigt“, säger man i dagligt tal med en helt naturlig poetisk öfverdrift. Dessutom motsvarar icke det i nya testamentet använda grekiska ordet för „evig“ (aionios) vårt begrepp om „ändlös i tiden“, utan betyder ordagrant „aioniskt lång“, därvid „aion“ elle „eon“ betecknar en

„tids- eller världsålder“. På sin höjd menas således i nya testamentet ett „mörker, som varar lika länge som en världsålder“. Låtom oss därför taga afstånd från den dåraktiga tron, att Jesu himmelska fader, som låter sin kärleks sol gå upp öfver goda och onda, skulle vara en tyrann, den där tillåte en enda människosjäl att lida ändlösa kval. Tvärtom vill han, vår gud och fader, att vi alla skola „blifva saliga“, d. v. s. att vi alla skola utvecklas till fullkomliga i kärlek och fullkomliga i vetande, på det vi måtte hafva kraft och förmåga att tjäna och hjälpa honom och taga del i hans mäktiga skapelsearbete.

Likvisst ligger det en stor sanning under tron på pina och kval bortom grafven, på samma gång en lika så stor sanning döljes under tron på oändliga fröjder och gränslös sällhet efter döden.

Ty när vi afkläda oss kroppen och återfinna oss som medborgare i andevärlden då inträda vi i en tillvaro, där sorger och fröjder i tiden skiljas åt, icke så som här på jorden i brokig växling, utan så, att all smärta kommer först och all glädje sedan. Döden är en stor och sträng uppfostrare. Den leder oss till paradiset lustgård, men vägen dit är brant och törnig, ty den är byggd af våra egna brister och fel, och dem måste vi afstå ifrån, innan himmelens portar öppna sig för vår trötta själ. Tillvaron efter döden är sålunda delad i mellantillståndet och det himmelska lifvet.

Mellantillståndet är oftast en skärseld, där vår själfviskhet, våra onda begär och passioner brännas ifrån oss, och kan stundom vara ett helvete af kval och pina. I och men den fysiska kroppens förlust äro, vi aflägsnade från det jordiska och kunna icke tillfredsställa jordiska lustar och önskningar, och om vår själf är uppfylld af sådana, äro kvalen stora, när passionerna måste förtära sig själfva. Samtidigt vaknar dock förståndet och samvetet och vi ångra bittert, att vi låtit jordiska tillfällen till bättring, omvändelse och utveckling gå oss ur händerna.

Ingen människa är dock helt och hållet dålig. Låt vara att de rena och goda människorna äro jämförelsevis få, alla äga dock det godas spirande frö och en begynnelse till det gudomliga

lifvet. Alla hafva kunnat älska och i någon mån försaka sig själfva, alla hafva vid något tillfälle känt afsky för det onda och längtan till dygd och renhet – och detta har beredt den rum i himmelen. När själarna renats i skärselden, inträda de „klädda i skinande bröllopskläder“, i sitt himmelska hem och tillbringa där en tid af jublande sällhet i förening med det bästa hos sig själfva. Allt godt, som de erfarit och lärt under jordelifvet sammansmälta de här med sitt eget väsen, tänka öfver detsamma och undfå undervisning af de gudomliga lärare, som de älskat på jorden.

Evigt varar dock icke håller himmelen. Efter en tid – man säger: vanligen halftannat tusende år – längtar människan åter tillbaka till jorden för att samla nya erfarenheter och inhämta nya kunskaper, ty än har hon samlat blott föga af de „himmelska skatter, som ej förtäras af rost och mal“. Så har hon gjort tusende gånger förut och så skall hon ännu göra under långa tidsåldrar. En ständig växling är hennes lif – en ständigt ombyte af tillstånd och vistelseort, dock icke af ort i fysisk mening, ty himmeln och skärselden äro ej till platsen skilda från den synliga världen, utan alla befinna sig på samma ställe, skärselden är endast himmelens yttre hölje och den fysiska världen är såväl himmelns som skärseldens höljande skal. På samma sätt är vår nuvarande materiella kropp blott vår själs yttersta hölje, som döljer för blicken vår andekropp och gör själen fullkomligt „osynlig“.

Till vårt väsen äro vi själar och som sådana nås vi aldrig af döden. I döden afkasta vi det ena höljet efter det andra, emedan de tjänat ut sin tid, men blott för att åter ikläda oss nya höljen eller kroppar. Detta är den lifvets kretsgång, som utvecklar själen och hvarom talas i de stora religionerna, däribland den ursprungliga kristendomen.

Namnet död har en djup klang, som fyller vår själ med vördnad. Höjande och lärorik är den stund, då vi skiljas hädan från det jordiska lifvet, lärorik både för oss och våra efterlevande. I den stunden skymtar sanningen för vår häpnadsblick. I den stunden förstå vi mångt och inse, hvar vi felat och hvar vi gått rätta vägar. Måtte tanken på döden lära oss att dö bort, från allt ondt och all själfviskhet nu redan under jordelifvet!

Helsingfors, Kirjapainoyhtiö Valo 1904.